

Η Οσία Μαρία η Αιγυπτία και το μυστήριο της Εκκλησιολογίας

Ομιλία Αιδεσιμολογιωτάτου Πρωτοπρεσβυτέρου π. Χρήστου Κούρτη,
εφημερίου Ι.Μ.Ν. Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Γρεβενών
κατά τον Κατανυκτικό Εσπερινό της Ε' Κυριακής των Νηστειών
στον Ι.Μ.Ν. Ευαγγελιστρίας Γρεβενών
10 Απριλίου 2022

Σεβασμιώτατε, σεβαστοί πατέρες, αγαπητοί αδελφοί.

Όταν φτάνει η 5^η Κυριακή της αγίας και μεγάλης Τεσσαρακοστής, που η Εκκλησία μας την έχει αφιερώσει στην μεγάλη ασκήτρια την Οσία Μαρία την Αιγυπτία, ο νους όλων μας πηγαίνει αυτομάτως στην έννοια της μετανοίας. Και πως να μην συμβαίνει αυτό, καθώς το πρόσωπο της Οσίας και η βιωτή της είναι ταυτισμένα με την μεγάλη αρετή της μετανοίας. Όμως, ταυτόχρονα αναδεικνύεται κι ένα άλλο σοβαρότερο, επιτρέψτε μου, θέμα μέσα από την προσέγγιση αυτού του αγίου προσώπου. Και το θέμα αυτό δεν είναι άλλο από το μυστήριο της Εκκλησιολογίας.

Και εξηγούμαι.

Η Οσία Μαρία ήταν βαπτισμένη, άρα και μέλος της Εκκλησίας και μάλλον όχι συνειδητό, δηλαδή με ενεργό πνευματικό αγώνα. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα από τον έκλυτο βίο της, καθώς αυτή η γυναίκα, ομοιάζοντας την αντίστοιχη από το βιβλίο των Παροιμιών, με την σαρκολατρία της έθελξε και πολλούς πλήγωσε και έριξε κάτω και πάμπολλους σκότωσε. Και γι' αυτό το σπίτι της είναι οδός Άδου που οδηγεί στις σπηλιές του θανάτου¹. Αυτό τουλάχιστον όσο ζούσε με απουσία μετανοίας και μέχρι την αλλαγή της. Σε τέτοιο βαθμό μάλιστα που το προσκύνημα στα Ιεροσόλυμα το θεώρησε ως ευκαιρία για να «ανοίξει νέες δουλειές». Έτσι η αμαρτία του σώματος σιγά σιγά την απέκοψε εντελώς από το ίδιο το σώμα της Εκκλησίας. Μία αποκοπή που δεν την ένωσε ποτέ παρά μόνο, όταν, παιδαγωγικά τω τρόπω, η θεϊκή δύναμη την εμπόδισε κατ' επανάληψη να εισέλθει στον πανίερο Ναό της Αναστάσεως.

Και αυτήν ήταν η κρίσιμη στιγμή του φωτισμού της. Ένας φωτισμός πελώριος που έριξε άπλετο φως στον σκοτεινό βίο. Ένας φωτισμός που την έκανε να ανατρέξει

¹ Παροιμ. ζ' 27.

στον πρότερο βίο της και να αναζητήσει τον νέο. Ένας φωτισμός που σήμανε το τέλος της αμαρτίας και την αρχή της μετανοίας. Δεν είναι καθόλου τυχαίο πως το γεγονός αυτό συνέβη έξω από μία Εκκλησία και μάλιστα αυτή των Παθών και της Ανάστασης του Κυρίου μας. Και δεν είναι τυχαίο, γιατί αυτή η παιδαγωγία του Θεού Πατέρα που εκφράστηκε με αυστηρό αλλά αγαπητικό τρόπο στο ξεστρατισμένο και πονεμένο παιδί Του, το επανέφερε εκεί όπου ανήκει. Εντός της Εκκλησίας.

Βέβαια, για να συμβεί όλο αυτό, μάλλον από πριν πρέπει να υπήρχε μία αγαθή προαίρεση της πρώην πόρνης. Αλλιώς θα μπορούσε κάποιος να αναρωτηθεί γιατί να συμβεί αυτό στην Μαρία και όχι και σε άλλους χριστιανούς. Κύριος, όμως, οίδε, δηλαδή γνωρίζει γιατί συνέβη. Και είναι γεγονός πως μόνο όταν η Οσία Μαρία κατενόησε των αιτία που την εμπόδιζε να εισέλθει στον ναό, δηλαδή μόνο όταν κατανόησε των πτώση της ενώπιον του Θεού, μόνο τότε άρχισε και η επιστροφή της. Ακριβώς όπως και ο Άσωτος που κατάλαβε, όταν ήλθε εις εαυτόν, προτού ξεκινήσει την επιστροφή του. Μία επιστροφή που και για τους δύο είναι επιστροφή στην μεγάλη αγκαλιά του Πατέρα Θεού και της μάνας Εκκλησίας. Κι εδώ προκύπτει το μεγάλο ερώτημα: Σε ποια Εκκλησία επιστρέφει η Οσία, αφού φεύγει αμέσως για την έρημο μέχρι το τέλος της ζωής της;

Την απάντηση μας την δίνει το μυστήριο της Εκκλησιολογίας, δηλαδή η κατανόηση της θέσης της Εκκλησίας στον κόσμο αλλά και της δικής μας ως προς αυτήν.

Με τον όρο Εκκλησιολογία, κατά την Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, αναφερόμαστε είτε στην περί Εκκλησίας Ορθόδοξη διδασκαλία είτε στον κλάδο εκείνο της Δογματικής που εξετάζει τη δομή, τη λειτουργία, τη φύση, την ουσία, τις ιδιότητες και τις δομές της Εκκλησίας. Σύμφωνα με τον καθηγητή Τρεμπέλα, η Εκκλησιολογία μελετά την Εκκλησία που ορίζεται ως η επί γης βασιλεία του Χριστού που προετοιμάζει τους μετέχοντες στην αιωνιότητα της ουρανίου βασιλείας, ενώ επεκτείνοντας την σκέψη ο εξάιρετος δάσκαλός μας στην Δογματική ο Νίκος ο Ματσούκας την θεωρούσε ως την πηγή θεραπείας των μελών της ως προς τη βούληση και την εν γένει φύση τους. Αντικείμενο της Εκκλησιολογίας αποτελεί ο προσδιορισμός, η περιγραφή και η οριοθέτηση του μυστηρίου της Εκκλησίας μέσα στην ανθρώπινη ιστορία και με στόχο την σωτηρία. Τούτο επιτυγχάνεται με τον Χριστοκεντρικό χαρακτήρα της Εκκλησίας που πηγάζει από τον Θεάνθρωπο Υιό και Λόγο του Θεού, αλλά και από την διπλή σχέση που αναδεικνύεται μέσα στο

εκκλησιαστικό γεγονός, την κατακόρυφη που αφορά τον πιστό με τον Θεό και την οριζόντια που σχετίζεται με τον πιστό και τον αδελφό του.

Επειδή, όμως, όλα τα παραπάνω ακούγονται αρκετά και βαθιά θεολογικά, ας κάνουμε μία προσπάθεια ανάλυσης και κατανόησης.

Ο ασκητισμός στην Εκκλησία αναπτύχθηκε έντονα μετά το τέλος των μαρτυριών που αντιμετώπιζαν οι χριστιανοί στους πρώτους τρεις αιώνες της χριστιανοσύνης. Και τούτο γιατί από την στιγμή που με το διάταγμα των Μεδιολάνων έπαυσαν οι διωγμοί και καθιερώθηκε η ανεξιθρησκία σε όλη την ρωμαϊκή αυτοκρατορία, οι χριστιανοί, ακολουθώντας τον λόγο του Αποστόλου Πέτρου, ότι είμαστε «ξένοι, πάροικοι και παρεπίδημοι εν τω κόσμω»², θέλησαν να φύγουν και να επιβάλλουν στους εαυτούς τους συνειδητά μαρτύρια άσκησης, έστω σε μικρή μίμηση των πρώτων μαρτύρων, που έδιναν ακόμη και την ζωή τους για τον Χριστό. Με οδηγούς τον Μέγα Αντώνιο, τον αββά Μακάριο τον Αιγύπτιο, τον μέγα Ιεράρχη Βασίλειο και λίγο αργότερο τον Άγιο Σάββα τον ηγιασμένο ιδρύεται και καθιερώνεται ο μοναχισμός και κατ' επέκταση ο ησυχασμός, δηλαδή η επιθυμία του ανθρώπου να φύγει από τα εγκόσμια, παρακινημένος από την μεγάλη αγάπη προς τον Θεό και με σκοπό να ενωθεί μαζί Του. Αυτό δηλαδή που λέγει και ο απόστολος των Εθνών στους ομοεθνείς τους Εβραίους, ότι «...οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν»³.

Μέσο της ένωσης, η έμπονη άσκηση του σώματος και βεβαίως και του πνεύματος, ώστε η ανθρώπινη ύπαρξη, ψυχοσωματικά, να καθαρθεί από την αμαρτία και να θεωθεί κατά χάρη από την Χάρη του Αγίου Πνεύματος. Ο μοναχισμός είναι τόσο σημαντικός που χωρίς αυτόν δεν μπορεί να νοηθεί Εκκλησία⁴. Ακόμη και μέχρι σήμερα έχει τρεις μορφές. Πρώτον, τα μοναστήρια, ως κοινόβιος μοναχισμός, όπου πολλοί μοναχοί ζούνε μαζί σε ένα συνήθως κοινό πρόγραμμα κάτω από την καθοδήγηση του ηγουμένου της μονής. Δεύτερον, τα μικρά ησυχαστήρια και οι σκήτες με τα κελλιά, δηλαδή μία μικρή μοναστική κοινότητα με σπιτάκια, που το καθένα τους έχει το δικό του γέροντα, τον δικό του ναό, την δική του αυτόνομη ζωή, ενώ στο κέντρο της σκήτης υπάρχει το Κυριακό, ο ναός όπου στις μεγάλες εορτές και τις Κυριακές ανταμώνουν όλοι μαζί. Τέλος, υπάρχει και ο ακόμη πιο απομονωμένος μοναχισμός, αυτός της πλήρους εγκατάλειψης των εγκοσμίων καθώς ο μοναχός αυτός επιλέγει να ζήσει στην

² Α' Πέτρου 2,11.

³ Εβρ. 13,14.

⁴ π. Συμεών Κραγιόπουλος, Μέσα στην έρημο του κόσμου, Πανόραμα Θεσσαλονίκης, 2009, σ. 46.

ύπαιθρο, σε πρόχειρα καταλύματα ή σε σπηλιές, ενώ παλιότερα υπήρχαν οι στυλίτες, όπως ο άγιος Συμεών, οι δενδρίτες, όπως ο Όσιος Δαβίδ, αλλά και αυτοί που έμεναν σε μία πέτρα, όπως ο ρώσος Όσιος Σεραφείμ. Η σημερινή τιμώμενη αγία επέλεξε τον τελευταίο τρόπο άσκησης που θεωρείται από τους Πατέρες ως και ο πιο δύσκολος. Κι εδώ προκύπτει ένα άλλο βαθύ ερώτημα: Πως είναι δυνατόν κάποιος να βρίσκεται στην έρημο, απομονωμένος από όλους και από όλα, και να βρίσκει τη σωτηρία της ψυχής του, ενώ είναι κυρίαρχο το αξίωμα ότι εκτός της Εκκλησίας δεν υπάρχει καμία δυνατότητα σωτηρίας (*extra Ecclesiam nulla salus*)⁵, κατά τον Κυπριανό, επίσκοπο Καρχηδόνας, που θέλησε με αυτόν τον τρόπο να καταστήσει σαφές ότι η Εκκλησία δεν αποτελεί απλώς μία θρησκευτική συναγωγή ή συνάθροιση αλλά πολύ περισσότερο, το χώρο της ίδιας της σωτηρίας του ανθρώπου⁶;

Πρώτα και κύρια, «η έννοια της Εκκλησίας δεν μπορεί να χωρισθεί από την έννοια της σωτηρίας και η σωτηρία δεν μπορεί να χωρισθεί από την εσχατολογική προοπτική της βασιλείας των ουρανών»⁷. Δεύτερον, ο κάθε χριστιανός με το βάπτισμά του δέχεται και ομολογεί άφεση αμαρτιών και αιώνια ζωή. Μία άφεση που, κατά τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό, παρέχεται μεν σε όλους, αλλά την χάρη του Αγίου Πνεύματος την λαμβάνουμε ανάλογα με την πίστη, καλλιεργώντας τα χαρίσματα που αυτό μας δίνει⁸. Γι' αυτό και η Εκκλησία χρησιμοποιεί το μυστήριο της εξομολογήσεως και μετανοίας, που θεωρείται ως αναβαπτισμός της ψυχής, ώστε να επανέλθουμε στην κατάσταση της βαπτίσεως, δηλαδή στο απόλυτο σβήσιμο των αμαρτιών και άρα στην επανέναρξη του πνευματικού αγώνα, που μόνο σκοπό έχει την ένωση με τον Χριστό, όπως προείπαμε. Γιατί, κατά πως γράφει ένας σύγχρονος ιεράρχης: «Αν κάποιος ανήκει στον Χριστό είναι μια καινούργια δημιουργία. Τα παλαιά πέρασαν, όλα έχουν γίνει καινούργια. Όταν λέμε νέα ανθρωπότητα, οφείλουμε να εννοήσουμε την Εκκλησία που είναι το σώμα του Χριστού. Δια του Σταυρού Του, ο Κύριος μας συμφιλίωσε με τον Θεό και μας ένωσε σε ένα και μόνο σώμα. Και το σώμα αυτό είναι η Εκκλησία, κοινωνία των λυτρωμένων και οικογένεια των παιδιών του Θεού. Σ' αυτήν

⁵ Κυπριανός Καρχηδόνας, Επιστολή 73, 21, PL 3, 11 69A.

⁶ Κ. Σκουτέρης, Ιστορία των Δογμάτων Τόμος 1ος, Η Ορθόδοξη δογματική παράδοση και οι περιχαράξεις της κατά τους τρεις πρώτους αιώνες, Αθήνα 1998, σ. 665

⁷ Γαλίτη Γ., «Αποκάλυψη και Εκκλησία», *Εισηγήσεις στο Θεολογικό Συνέδριο της Ι. Μ. Ηλείας*, εκδ. Ι. Μ. Ηλείας, Πύργος 2006, σελ. 56.

⁸ Ιωάννου Δαμασκηνού, *Έκδοσις ακριβής του Ορθοδόξου πίστεως*, 82, μτφρ. Ν. Ματσούκα, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, σ. 344

εντασσόμαστε με το βάπτισμά μας. Και ως μέλη της Εκκλησίας γινόμαστε μέτοχοι των χαρισμάτων του Αγίου Πνεύματος»⁹.

Επομένως, κάθε σχίσσιμο σε αυτήν την σχέση είναι πρόβλημα που χρειάζεται λύση, είναι αποπροσανατολισμός από το κέντρο της ζωής που χρειάζεται επαναπροσδιορισμό. Γιατί το κέντρο της Εκκλησίας και κάθε χριστιανού είναι ο ιδρυτής της και η κεφαλή της, δηλαδή ο Χριστός. «Ό,τι λέγεται για την Θεοτόκο, τους αγίους, τις εικόνες, τα μυστήρια, τη θέωση, τη λατρεία του Θεού εντάσσεται αριστοτεχνικά στα πλαίσια της Χριστολογίας... ενώ, το σώμα του Χριστού ως κοινωνία μελών και διενέργεια μυστηρίου είναι η ολοκληρωμένη και δυναμική ζωή... Έτσι, το σώμα του Χριστού, τα μυστήρια, η στρατευομένη Εκκλησία δεν αποτελούν μεμονωμένες εκφάνσεις, περιοχές ή αποσπάσματα. Αποτελούν μία οργανικά δεμένη πραγματικότητα στην ενότητα της βασιλείας του Θεού» λέει ο καθηγητής Ματσούκας, σχολιάζοντας τον άγιο Δαμασκηνό¹⁰.

Όταν ο μαθητής του αββά Διόσκουρου παραξενευόταν για τα συνεχή δάκρυά του, ο αββάς του απάντησε πως αν του επιτραπεί από τον Θεό να δει όλες τις αμαρτίες του, δεν φτάνουν άλλοι τρεις ή τέσσερις να κλαίνει μαζί του για να συγχωρεθεί. Αυτή η ιστορία από γεροντικό πέρα από την συναίσθηση των αμαρτιών μας δείχνει και την ανάγκη της συμπόρευσης με τους αδελφούς. Το δέσιμο και το μοίρασμα με αυτούς. Τον κοινό στόχο και την κοινό τρόπο ζωής. Κατά το απλώς λεγόμενο από τον λαό. Όταν μοιράζεσαι με αδελφούς ο πόνος γίνεται μισός και η χαρά διπλή ή κατά την παύλεια παρακίνηση να βαστάζουμε αλλήλων τα βάρη, ώστε να αναπληρώσουμε τον νόμον του Χριστού¹¹. Αν μη τι άλλο τα παραπάνω μας θυμίζουν αυτό που ο ίδιος ο Κύριος είπε και χρειάζεται να έχουμε συνεχώς στον νου μας, ως προϋπόθεση υπάρξεως. «Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν»¹². Άρα κέντρο της ζωής των χριστιανών που συνάγονται στον όνομα του Κυρίου είναι ο ίδιος ο Κύριος. Και αφού Αυτός είναι το κέντρο, όλα περιστρέφονται γύρω από αυτόν, όλα αντλούν ζωή και φως από αυτόν, όλα λειτουργούν, επειδή υπάρχει Αυτός. Και επειδή, σύμφωνα με τον Φλωρόφσκυ «η Εκκλησία είναι το σώμα του Χριστού, κι επομένως είναι αδύνατο να μιλήση κανείς για την Εκκλησία χωρίς να έχει προηγουμένως πει αρκετά

⁹ Συμεών Μητρ. Νέας Σμύρνης, *Η Κεχαριτωμένη*, Αθήνα 2016, σ. 197.

¹⁰ Ιωάννου Δαμασκηνού, *Έκδοσις ακριβής του Ορθοδόξου πίστεως*, μτφρ. Ν. Ματσούκας, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, σ. 23-24.

¹¹ Γαλ. 5' 2

¹² Κατά Ματθαίον, ιη' 20.

για το Χριστό τον ίδιο»¹³. Άρα Εκκλησία και Χριστός είναι μία κοινή πορεία, είναι κοινή ζωή, είναι κοινός τόπος και τρόπος, που δεν χωρά αμφισβητήσεις ή ατομικές προσεγγίσεις ως προς αυτό το γεγονός. Επομένως τίποτα και κανείς στην Εκκλησία δεν λειτουργεί ανεξάρτητα, τίποτα και κανείς δεν πορεύεται μόνος του και παράλληλα. Όλα και όλοι έχουν αλληλεξάρτηση με μία πηγή και έναν προορισμό, τον Χριστό, ως κεφαλή που οδηγεί το Σώμα, και την Εκκλησία του που εκφράζεται και επικοινωνεί μέσω αυτής.

Και ενώ όλα αυτά ακούγονται ίσως δεδομένα και γνωστά, η πανδημία, που ακόμη ζούμε τα απόνερά της, ήρθε να ανατρέψει τις δήθεν γνώσεις μας και να φανερώσει την γύμνια μας, ως προς το θέμα της μυστηρίου της Εκκλησιολογίας. Γιατί ορισμένοι, λίγοι ευτυχώς, ιεράρχες, αλλά δυστυχώς περισσότεροι ιερείς, συμπαρασύροντας και ακόμη περισσότερους λαϊκούς, είχαν δική τους αντίληψη ως προς την σχέση που έχουμε με την Εκκλησία, με τα γνωστά σε όλους αποτελέσματα, που έχω την αίσθηση δεν τα πληρώσαμε όλα ακόμη.

Θυμάμαι ακόμη με λύπη μου μεγάλη την συζήτηση που είχαμε στο πρώτο καλοκαίρι της πανδημίας με φίλο, ελπίζω ακόμη, αδελφό ιερέα, που χωρίς να έχει κατανοήσει την λειτουργία της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου αλλά και την Εκκλησιολογία που κρύβεται πίσω από την υπακοή των αποφάσεων της από όλους μας, υποστήριζε με ζήλο πως αυτή δεν μπορεί να επιβάλλει τις απόψεις της στους ιεράρχες και κατ'επέκταση και στους άλλους. Μα, αν εγώ σαν ιερέας υποστηρίζω κάτι τέτοιο, τότε πως ζητώ την ευλογία του Μητροπολίτη μου, που αυτός ανήκει στην Ιερά Σύνοδο, και πως απαιτώ από το ποίμνιό μου να ακολουθήσει αυτά που λέγω στον ναό μου; Δηλαδή, όλο το προηγούμενο διάστημα παρατηρήθηκε το εξής παράδοξο: Να αντιδρώ και να αρνούμαι τα όσα πρότεινε η Εκκλησία, μέσω της Ιεράς Συνόδου, που ιεραρχικά αυτή εκφράζει το θέλημα της Εκκλησίας, αλλά ζητώ από τους πιστούς να με ακολουθήσουνε στις απόψεις μου, καλώντας τους μάλιστα σε μία «ιερά παρακοή». Αν δεν απατώμαι, αγαπητοί μου, πουθενά δεν υπήρξε αλλαγή σε κάποιον δογματικό όρο της Εκκλησίας μας, ώστε να ζητηθεί «ιερά παρακοή», αλλά αυτό δεν είναι του παρόντος. Και σημειώνει με λύπη και πατρική έγνοια άλλος σύγχρονος ιεράρχης για το θέμα αυτό: «Κάποιοι επίσκοποι, όσα αποφάσιζαν στην Σύνοδο, δεν τὰ ἐφάρμοζαν στις Ἐπαρχίες τους, μὴν τυχὸν χάσουν ψηφοφόρους τους. Ὅμως, αὐτὸ δὲν εἶναι Ἐκκλησία, δὲν εἶναι Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία! οἱ ἱερεῖς ποὺ σύμφωνα μὲ τοὺς Κανόνες ὀφείλουν νὰ εἶναι

¹³ Φλορόφσκυ Γεώργιος, *Θέματα Ορθοδόξου Θεολογίας*, 2η έκδ., Άρτος Ζωής, Αθήνα 1989, σελ. 180-181.

άρμονισμένοι με τὸν Ἐπίσκοπό τους «ὅπως οἱ χορδὲς με τὴν κιθάρα». Πῶς μποροῦν νὰ λειτουργοῦν μνημονεύοντας τὸ ὄνομά του ὡς σημεῖο ἐνότητος τῆς Εὐχαριστιακῆς Συνάξεως τοῦ Σώματος τῶν πιστῶν; Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἓνας ἱερεὺς μας ἦρθε καὶ παραιτήθηκε γραπτῶς ἀπὸ τὴν ἐνοριακὴ του θέση, ἐπειδὴ, ὅπως σημείωσε στὴν παραίτησή του, δὲν μπορεῖ νὰ πειθαρχήσῃ στὶς ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου! «Πάτερ μου, τὴν ἱερωσύνη ποὺ σοῦ ἔδωσε ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐπέστρεφες, ὄχι τὸν διορισμό σου! Τὴν κατέστησες μόνος σου ἀνενεργό, ἀλλὰ εἶναι ἀνεξάλειπτος καὶ εἶναι πολὺ βαρεῖά!»! Οἱ ἱερεῖς, εἴμαστε αὐτὸ ποὺ εἴμαστε, δυνάμει τοῦ Μυστηρίου ποὺ μᾶς ἔδωσε ἡ Ἐκκλησία καὶ ὄχι δυνάμει ἐνὸς κρατικοῦ διορισμοῦ στὸν Δημόσιο τομέα!»¹⁴.

Μα καὶ ἀπὸ λαϊκὸ ἀδελφὸ που διαφώνησε σχεδὸν σε ὅλα με τὶς αποφάσεις τῆς Διαρκoῦς Συνόδου καὶ ἀρα ὅλης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀκούσαμε σοκαριστικὰ τὴν θέση του, που ὁμοιάζει με τὴν προηγούμενη, πῶς τὸν ἱερέα με τὸν ὁποῖο συζητοῦσε ἀπλὰ τὸν διόρισε ὡς θεσμικὸ ὄργανο ἡ Ἐκκλησία τῆς Ελλάδος ὥστε νὰ υπηρετεῖ σε τούτον τὸν τόπο καὶ τίποτα παραπάνω. Καμία Χάρη κανένα μυστήριον, καθόλου Χριστὸς σε ὅλο αὐτὸ που λέγεται ἱερωσύνη. Μα ἐτσι γεννιέται τὸ τεράστιον ἐρώτημα: ἀπὸ ποια χέρια κοινωνεῖς κάθε Κυριακὴ καὶ σε κάθε Λειτουργία, ἀδελφέ μου;

Καὶ θυμίζουσι ὅλα τα προηγούμενα τὸν ἄλλο μεγάλον καημὸ τοῦ χρυσορρήμονα Ἱεράρχη γιὰ τὸ σοβαρὸ θέμα τῶν Πρωτοπασχιτῶν που εἶχε προκύψει στὸν καιρὸ του, δηλαδὴ αὐτῶν που δὲν ἤθελαν νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἀπόφαση τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου γιὰ τὸν κοινὸ εορτασμὸ τοῦ Πάσχα, ἀλλὰ νὰ διατηρήσουν τὸν παλαιόν: «Τριακόσιοι καὶ πλέον πατέρες, ἀφοῦ συγκεντρώθηκαν... νομοθέτησαν αὐτά, καὶ σὺ ὅλους αὐτοὺς τοὺς περιφρονεῖς; Γιατί ἓνα ἀπὸ τα δύο συμβαίνει. Ἡ τοὺς κατηγορεῖς γιὰ μωρία ὅλους αὐτοὺς, σαν νὰ μὴν εἶχαν ἀκριβὴ γνώση, ἢ γιὰ δειλία, ὅτι δηλαδὴ τα γνῶριζαν, βέβαια, ἀλλὰ ὑποκρίθηκαν καὶ πρόδωσαν τὴν ἀλήθεια... Καὶ συνεχίζει... Γιατί...ποια συγγνώμη θὰ λάβεις τότε ἐσύ καὶ ποια ἀπολογία θὰ δώσεις, ὅταν καταφέρῃς καὶ μάλιστα ἀδίκῃ καὶ με πολλὴ ἀπερισκεψία, ἐναντίον τῶσων διδασκάλων που εἶναι φίλοι τοῦ Θεοῦ;...». Γι' αὐτὸ καὶ προτείνει με ἐνταση: ««... παντοῦ ἀς ἀκολουθοῦμε με ἀκρίβεια τὴν Ἐκκλησία, προτιμώντας πάντῃ ἀπ' ὅλα τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εἰρήνη. Γιατί, κι ἂν ἀκόμη ἡ Ἐκκλησία διέπραττε σφάλμα, δὲν θὰ ἦταν τὸ κατόρθωμα ἀπὸ τὴν ἀκριβὴ τήρηση τῶν χρόνων τόσο μεγάλο, ὅσο εἶναι τὸ ἐγκλημα που προέρχεται ἀπὸ τὴν διαίρεση καὶ τὸ σχίσμα...»¹⁵. Ἡ ἀκόμη καὶ στὴν ἀναρχία που

¹⁴ Ομιλία Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου στὸν Α' Κατανυκτικὸ - Συγχωρητικὸ Εσπερινὸ 2022, <https://imalexandroupolis.blogspot.com/2022/03/2022.html>.

¹⁵ Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Γ' Λόγος κατὰ τῶν Ἰουδαίων, ΕΠΕ 34.

πάλι ο ίδιος ο χρυσούν το στόμα χρυσήν και τη καρδίαν Χρυσόστομος υποστηρίζει πως αυτή αποτελεί «αφορμή ανατροπής αλλά κακό εξίσου είναι και η απείθεια στους αρχηγούς. Λαός που δεν πειθαρχεί είναι σαν να μην έχει αρχηγό και γρήγορα θα χειροτερέψουν εκεί τα πράγματα...». Όμως, ευτυχώς, «η Ἐκκλησία δὲν σώζεται ἀπὸ τὴν εὐλάβεια τῶν παιδιῶν της, ἀλλὰ σώζει ὅσους τὴν ἐμπιστεύονται. Ἡ Ἐκκλησία ἀκόμα κι ὅταν ἀστοχεῖ, ἡ ἀστοχία της μεταποιεῖται σὲ σωτηρία» .

Εν τέλει, ο φίλος ιερέας, γιατί δεν θα σχολιάσω άλλο την αυτοκαταστροφική πορεία του ἑτέρου λαϊκού αδελφού, σε ἄλλην αποστροφή του λόγου του και σε ἄλλη στιγμή, δήλωσε με ἔμφαση πως θέλει να εἶναι ἓνας ιερέας ανεξάρτητος, να χαιρετᾷ ὅλους τους ιερεῖς, ἀλλὰ να μην ἔχει πολλὰ πάρε-δῶσε. Μα, ἀδελφέ μου, του ἀπαντῶ ἀπόψε με ὅλην τὴν δύναμη και τὸν πόνο τῆς ψυχῆς μου: Στὴν Ἐκκλησία δεν ὑπάρχει ανεξαρτησία. Στὴν Ἐκκλησία δεν ὑπάρχει ανεξάρτητος δρόμος για τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας μέσα στο σῶμα της, γιατί στὴν Ἐκκλησία δεν ὑπάρχει ατομικὴ σχέση με τὸν Χριστό. Γιατί, ἀπλά, ὁ Χριστός δεν μεμέρισται¹⁶. Οὔτε καν παράλληλη πορεία μπορεῖ να σταθεῖ που εἶναι εξίσου επικίνδυνη. Ανεξαρτησία ἀπὸ τὸν Πατέρα ζήτησε ὁ μικρὸς υἱός και βρέθηκε να κάνει παρέα με τοὺς χοίρους. Παράλληλα με τὸν Πατέρα ζοῦσε ὁ μεγάλος. Ὅμως και οἱ δύο ἐφτάσαν στὴν διαίρεση και στὸ σχίσμα με τὸν Πατέρα. Μόνο ὅταν ὁ πρῶτος ἀντιλήφθηκε τὴν ἀπώλεια τῆς σχέσης, ἐπέστρεψε κάτι που δεν κατανόησε ποτέ ὁ δεύτερος. Μα ἡ Ἐκκλησία δεν ὁμοιάζει και δεν πρέπει να ὁμοιάζει σε τίποτα με τὴν Ελλάδα, τὴν χώρα τῶν παράλληλων μονολόγων, ὅπως τὴν εἶχε ὀνομάσει ὁ νομπελίστας Σεφέρης. Ἄλλωστε αν θέλεις να «ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου», δηλαδή τὴν πρώτη ἐντολή, οφείλεις να ποιήσεις τὴν δεύτερη· να «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν». Δηλαδή με ἄλλα και ἀπλούστερα λόγια, στὴν Ἐκκλησία συν-αντιόμαστε, συν-υπάρχουμε, συν-πορευόμαστε, συμ-μετέχουμε, συγ-χωριόμαστε, συν-αγιάζουμε, κατὰ τὴν ἀγωνία τοῦ Κυρίου στὴν Ἀρχιερατικὴ Του προσευχή «...ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν ἑσμεν», γιατί ὁ κόσμος ἔτσι μόνο θα «πιστεύση ὅτι σὺ με ἀπέστειλας»¹⁷. Κάτι που ἀφορᾷ σε ὅσους ἔδωσε ὁ Πατὴρ στὸν Υἱό και οἱ οἱποῖοι «τὸν λόγον αὐτοῦ τετηρήκασι». Γιατί, αὐτὸς εἶναι «ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῆς θρησκείας μας εἶναι τὸ ἵνα ὧσιν ἐν'. Εκεί ολοκληρώνεται τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ» ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Πορφύριος¹⁸. Τότε μόνο και μόνο ἔτσι αποκτᾷ νόημα τὸ κοινὸ Ποτήριο

¹⁶ Α' Κορ. 1,12.

¹⁷ Ιω. 17,22

¹⁸ Βίος και λόγοι Γέροντος Πορφυρίου Κανσοκαλυβίτου, εκδ. Ιεράς Μονῆς Χρυσοπηγῆς, Χανιά Κρήτης.

της κοινής προσκομιδής και προσευχής, μέσα από την «ενότητα της πίστεως και την κοινωνία του Αγίου Πνεύματος», ώστε μαζί να φτάσουμε να μην ζούμε ο καθένας για τον εαυτό του, αλλά να «ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός»¹⁹, όπως το βίωσε ο Απόστολο Παύλος.

Βέβαια, ίσως δικαιολογημένα να αναρωτηθεί κανείς τι σχέση έχουν όλα αυτά με την Οσία Μαρία που ασκήτευε στην έρημο. Μα είπαμε στην αρχή πως η Αγία ήταν μέλος της Εκκλησίας ως βαπτισμένη. Η ανεξάρτητη ή παράλληλη σχέση της με τον Χριστό την έκανε να αποσχιστεί από την μάνα Εκκλησία. Και η αστοχία της πόρνης Μαρίας, μεταμορφώνεται σε σωτηρία ακριβώς γιατί ενώπιον της Εκκλησίας, της δίδεται η παιδαγωγική ευκαιρία, μέσω της αναγνώρισης και της παραδοχής του αμαρτωλού προτέρου βίου, δηλαδή με την εξομολόγηση, να φτάσει στην μετάνοια, ώστε να αναβαπτιστεί και να αρχίσει την καινή ζωή της. Η άσκηση ήταν η εν μετανοία πορεία της που την οδήγησε ολοκληρωτικά στην αγκαλιά της μάνας Εκκλησίας, που επισφραγίστηκε με το τελειότερο μυστήριο, που τέλεσε και της πρόσφερε ένας εν Χριστώ αδελφός, ο αββάς Ζωσιμάς, αυτό της Θείας Κοινωνίας και άρα της ένωσης με τον Χριστό. Όλα στην βιωτή της Οσίας ξεκίνησαν από την Εκκλησία, ανακαινίστηκαν μπροστά στην Εκκλησία, και εν τέλει τελειώθηκαν στην Εκκλησία.

Σεβασμιώτατε, άγιοι πατέρες, αγαπητοί αδελφοί. Είχε διηγηθεί ο άγιος Πορφύριος πως, όταν ήταν δεκαέξι χρονών, στο Άγιον Όρος είδε ένα όνειρο. Είδε ότι ήταν στον παράδεισο και ο Θεός τον ρώτησε.

- 'Ε, είσαι ευχαριστημένος;

Του κάνω έτσι: - Όχι. –

Α, μου λέει, τότε;

Του λέω: - Έτσι, εμένα μόνο; Πρέπει να τούς βάλεις όλους.

Δηλαδή, συμπληρώνοντας και τελειώνοντας, ακριβώς όπως λειτουργεί και σ' αυτό που στοχεύει το μυστήριο της Εκκλησιολογίας.

Καρδιακώς και υικώς σας ευχαριστώ. Καλή Ανάσταση.

¹⁹ Γαλ. 2, 16.